

Advies Universiteit Leiden

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van het voorstel van de Universiteit Leiden (hierna UL) dat het College van Bestuur met zijn brieven van 26 april 2012 (kenmerk 2012/15534), 24 mei 2012 (kenmerk 2012/184050) en 4 juni 2012 (kenmerk 2012/19544BV/IM) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft gezonden. Het profileringsdocument van de UL ging vergezeld van de gezamenlijke notitie "Meer Waarde" van de UL, de TU Delft en de Erasmus Universiteit. De beoordeling van de commissie heeft betrekking op het profileringsdocument van de UL. De gezamenlijke notitie is hierbij als achtergrondinformatie betrokken.

De commissie heeft het voorstel van de UL beoordeeld op grond van het beoordelingskader dat de staatssecretaris van OCW heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bij brief van 5 maart 2012 bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die bij de hoofdlijnenakkoorden zijn betrokken.

De commissie heeft op 14 mei 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van de UL. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft de UL het voorstel toegelicht.

Profiel

De UL beschrijft haar profiel als volgt.

De UL positioneert zich als toonaangevende Europese onderzoeksuniversiteit. De UL ziet onderwijs, onderzoek en valorisatie als haar kerntaken. De UL is een algemene universiteit met een breed profiel. Het onderwijs kenmerkt zich door een sterke verwevenheid van onderwijs en onderzoek en is overwegend disciplinair georiënteerd. Ook de programma's met een multidisciplinaire thematiek bouwen voort op een sterk disciplinair fundament. In aanvulling op het reguliere programma biedt de UL een uitgebreid excellentieprogramma aan. De UL beschouwt fundamenteel onderzoek als de motor van de kennisontwikkeling en streeft ernaar in fundamenteel onderzoek een internationaal sterke positie te hebben. De UL heeft haar sterke onderzoek geconcentreerd in een beperkt aantal profielthema's. Met de profielthema's wil zij haar onderzoek internationaal positioneren, haar zichtbaarheid vergroten en een kader scheppen voor samenwerking met andere kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Door samen een strategische alliantie aan te gaan verwachten de UL, de TU Delft en de Erasmus Universiteit dat zij de potentie hebben om tot de absolute wereldtop te gaan behoren. Ook beogen zij met de alliantie (LDE) de aansluiting bij landelijke prioriteiten en de economische strategie van de regio te versterken.

De commissie heeft het voorstel beoordeeld aan de hand van de criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau: zwaartepuntvorming en differentiatie;
- uitvoerbaarheid.

De commissie beoordeelt het voorstel als volgt.

Ambitie

De commissie heeft in het instellingsvoorstel duidelijke maatregelen aangetroffen met betrekking tot *onderwijskwaliteit en studiesucces*. De UL streeft naar een substantiële verhoging van de deelname van studenten aan excellentieprogramma's (van 7 naar 10%). Ook de inzet op docentkwaliteit is fors: 80% van de docenten met een BKO-certificaat. De UL wil het bachelorrendement verhogen naar 70%, bij gelijkblijvende uitval en switch. Het instellingsvoorstel vermeldt veel concrete maatregelen om deze doelen te realiseren, zoals BSA, uitdagender maken van het onderwijs, studiekeuzegesprekken, collegegelddifferentiatie en selectie. De UL stelt zich tot doel dat met ingang van het studiejaar 2013/2014 ook voor de 37% van de bacheloropleidingen waarvoor dat thans nog niet het geval is wordt voldaan aan de eis van 12 contacturen per week in het eerste jaar. De commissie concludeert dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces.

De commissie constateert met betrekking tot de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod* dat het voorstel veel, soms ingrijpende, voornemens bevat en dat de UL daarbij duidelijke keuzes maakt. De samenwerking met de TU Delft speelt daarbij een belangrijke rol. Het onderwijsaanbod op het gebied van de natuurkunde, scheikunde en wiskunde wordt in nauwe samenwerking met de TU Delft verder ontwikkeld. Ook de profilering van de levenswetenschappen wordt samen met de TU Delft ontwikkeld. In het recente verleden heeft de UL opleidingen afgebouwd. Diverse kleine studies zijn samengevoegd, mede in het kader van de sectorplannen Natuur- en Scheikunde en Geesteswetenschappen. De UL legt de nadruk op een sterke koppeling van onderwijs met onderzoek. De UL wil het programma ICT&onderwijs uitbreiden. De UL ziet het excellentieprogramma als een belangrijk element in haar profilering en zal het programma verbreden en verder ontwikkelen. De UL wil het onderwijsaanbod op de Campus Den Haag uitbreiden. De commissie concludeert dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot het onderwijsaanbod.

Naast de voornemens met betrekking tot de vorming van zwaartepunten in het *onderzoek* die hierna aan de orde komen, heeft de UL duidelijke voornemens gericht op de versterking van de kwaliteit van het onderzoek. De UL hanteert een scherpe bewaking van de onderzoekskwaliteit met behulp van externe beoordelingen (SEP). Door de keuze van zes profielthema's wordt focus en massa gecreëerd, wordt de mogelijkheden tot aansluiting bij sterke internationale partners vergroot en wordt de acquisitie uit externe geldstromen bevorderd. In het samenwerkingsverband met de TU Delft en de Erasmus Universiteit worden de complementariteiten in het onderzoek verder ontwikkeld. De commissie concludeert dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot het onderzoeksbeleid.

De UL is al geruime tijd actief op het gebied van *valorisatie*, met name in de bio- en life sciences en heeft een succesvol science park (Leiden Bio Science Park). Het instellingsvoorstel vermeldt veel voornemens gericht op verdere versterking daarvan. Door de keuze van de profielthema's in het onderzoek mede te enten op maatschappelijke uitdagingen zet de UL in op verdere uitbouw van haar valorisatie-activiteiten. De bestaande samenwerking met private en maatschappelijke partijen vormt een goede basis voor kennistransfer en valorisatie. Het instellingsvoorstel bevat veel concrete initiatieven, zoals het 'Exemplification Fonds', waarmee de UL jonge afgestudeerden en medewerkers in staat stelt de periode van doorontwikkeling bij het vermarkten van wetenschappelijke kennis te overbruggen. Ook met betrekking tot valorisatie concludeert de commissie dat de UL goede voornemens heeft, met daarbij de kanttekening dat het instellingsvoorstel weinig concrete doelen voor 2015 bevat.

Gegeven bovenstaande conclusies met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces, het onderwijsaanbod, onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel als ambitieus en realiseerbaar.

Aansluiting

Ten aanzien van *onderwijsdifferentiatie* constateert de commissie dat de UL de nadruk legt op een sterke koppeling van onderwijs met onderzoek. Disciplinaire diepgang is het leidend thema. De UL ziet haar excellentieprogramma als een belangrijk element in haar profilering en zal het programma verbreden en verder ontwikkelen. Hiervoor is budget uitgetrokken. In de Faculteit Geesteswetenschappen zijn brede bacheloropleidingen ontwikkeld en wordt overwogen om opleidingen samen te voegen. De UL wil het programma ICT&onderwijs uitbreiden, waarmee 'open course ware', 'blended learning' en 'virtual research environments' beschikbaar komen. De Campus Den Haag wordt uitgebreid. De commissie concludeert dat de UL goed beleid voert met betrekking tot onderwijsdifferentiatie.

Voorts constateert de commissie dat de UL fors inzet op de *zwaartepuntvorming* in het onderzoek. De zes gekozen profielthema's geven richting aan de verdere profilering van het onderzoek bij de UL. Het samenwerkingsverband met de Erasmus Universiteit en de TU Delft biedt kansen om het onderzoek sterker te positioneren. De vorming van gezamenlijke graduate schools met Delft en Rotterdam wordt onderzocht, ook om het masteronderwijs sterker aan te sluiten bij de onderzoeksterktes van de drie universiteiten. In het instellingsvoorstel wordt veel aandacht gegeven aan de aansluiting van onderwijs en onderzoek op de omgeving. Bij de herordering van de opleidingenportfolio wordt rekening gehouden met relevante sectorplannen en het Masterplan Bèta en Technologie. Ook vermeldt de UL op welke wijze haar onderwijs aansluit bij de topsectoren (Human Capital Agenda's) en Horizon 2020. De aanvullende brief van de UL (d.d. 24 mei, zie inleiding) biedt op dit punt concrete informatie. Wat betreft onderzoek en valorisatie blijkt uit het voorstel de ambitie om in te zetten op aansluiting bij regionale, landelijke en Europese prioriteiten. De commissie meent dat de door de UL gekozen profielthema's voor het onderzoek goed zijn gerelateerd aan de topsectoren, en aan (onderdelen van) Horizon 2020. Ook maakt het voorstel aannemelijk dat de alliantie met TU Delft en de Erasmus Universiteit op langere termijn een duidelijke meerwaarde kan hebben bij het inspelen op de topsectoren. In de aanvullende brief maakt de UL duidelijk wat de inzet is en waar de UL prioriteiten wil leggen, in het bijzonder op het terrein van de bio- en life sciences. De commissie concludeert dat de UL goed beleid voert met betrekking tot zwaartepuntvorming.

Gegeven bovenstaande conclusies, alles afwegende, oordeelt de commissie dat de UL met haar voorstel sterk inzet op onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming.

Uitvoerbaarheid

De commissie constateert dat in het voorstel duidelijk wordt gemaakt hoe de UL haar ambities wil realiseren. De commissie heeft veel concrete maatregelen aangetroffen waarmee de UL haar doelen wil realiseren. Met veel van die instrumenten heeft de UL al ervaring opgedaan, zoals selectie en de invoering van het bindend studieadvies. Daarnaast worden nieuwe initiatieven ingezet zoals studiekeuzegesprekken. Wat betreft de uitvoering van de voornemens met betrekking tot onderwijsdifferentiatie is een belangrijk onderdeel, de uitbouw van de excellentieprogramma's, concreet uitgewerkt; het benodigde budget is gespecificeerd. Ook in haar onderzoeksbeleid stelt de instelling duidelijke prioriteiten en geeft overtuigend aan hoe de strategie met bijbehorende doelen zal worden gerealiseerd. Het voorstel bouwt voort op eerdere strategische plannen en is verankerd in het HR-beleid. De strategische alliantie met TU Delft en Erasmus Universiteit versterkt de zwaartepuntvorming. De alliantie die een belangrijke rol speelt in de voornemens ten aanzien van zwaartepuntvorming, moet zich nog grotendeels bewijzen maar kent een stevige basis. Er is binnen de drie betrokken universiteiten en de twee medische centra een stevig draagvlak voor de LDE-alliantie. Naast de wens tot vergaande bestuurlijke integratie is er afgesproken dat de vijf instellingen uit eigen middelen zelf 33M€ van de ruim 52M€ die benodigd is voor de LDE plannen zullen vrijmaken. Van de provincie Zuid-Holland, de gemeenten en de Metropool-regio Rotterdam Den Haag zijn concrete steunbetuigingen verkregen en investeringen

toegezegd die voortbouwen op reeds ingezette initiatieven.

Via de samenwerking met de twee universiteiten wordt de regionale impact op het gebied van valorisatie verder versterkt. De diverse valorisatieactiviteiten uit het verleden vormen, zo meent de commissie, een stevige basis voor de nieuwe plannen. Ook is de valorisatiestrategie per faculteit vormgegeven.

De commissie beoordeelt het instellingsvoorstel als uitvoerbaar.

Aanvullende indicatoren

De commissie constateert dat de UL aanvullende indicatoren heeft geformuleerd om specifieke ambities en/of de uitvoering van ambities verder te concretiseren. Dit betreft onder andere de volgende indicatoren: 'De deelname van buitenlandse studenten in masteropleidingen verhogen tot 20% in 2014' (p. 12), 'De uitval van allochtone studenten verlagen' (p. 17), 'Het aantal promoties verhogen' (p. 26), 'Het percentage van publieke onderzoeksmiddelen dat besteed wordt aan valorisatie in 2016 op 2,5%' (p. 30).

Advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Op grond van de beoordeling van het voorstel van de Universiteit Leiden aan de hand van de drie criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte, aansluiting bij de gewenste ontwikkelingen op stelselniveau en uitvoerbaarheid), daarbij rekening houdend met de wegingsfactoren zoals beschreven in paragraaf 3 van het beoordelingskader, komt de commissie tot het volgende advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap:

1. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte alsmede de aansluiting op de gewenste stelselontwikkeling van het voorstel voor de voorwaardelijke financiering van de Universiteit Leiden als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.
2. Gezien de oordelen op de drie criteria ten aanzien van onderwijs, onderzoek en valorisatie komt de commissie tot de conclusie dat de Universiteit Leiden in aanmerking dient te komen voor extra geld uit het selectief budget. De commissie plaatst het voorstel van de Universiteit Leiden in de categorie 'zeer goed'. In bijlage 2 zijn de scores opgenomen.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(WO1) Kwaliteit /excellentie: Deelname aan excellentie trajecten	7,0 %	10,0 %
(WO2) Studiesucces: Uitval	15,9 %	15,0 %
(WO3) Studiesucces: Switch	8,1 %	8,0 %
(WO4) Studiesucces: Bachelorrendement	62,7 %	70,0 %
(WO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	11,0 %	80,0 %
(WO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	37 %	0 %
(WO7) Maatregelen: Indirecte kosten	11,25 %	11,25 %

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.

Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(WO1) Kwaliteit /excellentie: Deelname aan excellentie trajecten	<p>Aandeel studenten in excellentie trajecten (waaronder honoursprogramma's) van totaal aantal studenten.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 2012/19544 BV/IM</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="36"/> pag ambitie: <input type="text" value="36"/></p>
(WO2) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 2012/19544 BV/IM</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="35"/> pag ambitie: <input type="text" value="35"/></p>
(WO3) Studiesucces: Switch	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijds bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na 1 jaar studie overstapt naar een andere studie bij dezelfde instelling</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 2012/19544 BV/IM</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="35"/> pag ambitie: <input type="text" value="35"/></p>
(WO4) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 2012/19544 BV/IM</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="35"/> pag ambitie: <input type="text" value="35"/></p>
(WO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel docenten (WP) met een basiskwalificatie onderwijs in het totaal aantal docenten (WP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 2012/19544 BV/IM en brief 12/23582</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="18 email"/> pag ambitie: <input type="text" value="36"/></p>

(WO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit

Het aandeel van de voltijd bachelor opleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen en overige gestructureerde uren (klokuren per week) in het eerste jaar van voltijd bachelor opleidingen.

Definitie RCHOO. Zie ook brief 2012/19544 BV/IM

pag nulmeting:

36;
correctie

pag ambitie:

36

(WO7) Maatregelen: Indirecte kosten

Generieke overheadkosten als percentage van totale omzet

Definitie RCHOO. Betreft generieke overheadkosten als percentage van totale omzet

pag nulmeting:

37

pag ambitie:

37

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van de Universiteit Leiden

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	4
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	4

Conclusie: het voorstel is toereikend voor de voorwaardelijke financiering.

Ten behoeve van de toekenning van het selectieve budget telt het tweede criterium dubbel:

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	4
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	$2 \times 4 = 8$
Uitvoerbaarheid	4
Totaalscore	16

Conclusie: het voorstel valt in de categorie 'zeer goed'.

De staatssecretaris van OCW (brief 26 april 2012) heeft de volgende indeling vastgesteld voor de toekenning van de middelen uit het Selectieve Budget:

4 - 11 punten	:	onvoldoende voorstellen
12 - 14 punten	:	goede voorstellen
15 - 17 punten	:	zeer goede voorstellen
18 - 20 punten	:	excellente voorstellen